

A study of social and cultural contexts of social vitality in urban life

Abstract

The aim of this study is a qualitative study of social and cultural contexts of social vitality in urban life. This research is considered as a fundamental research in terms of purpose. In this research, with a qualitative approach and using the method of content analysis, the qualitative study of social vitality in urban life (including causal conditions, contexts, intervening conditions, and its consequences) and the creation of a network of themes have been studied. The results showed that the data obtained from the interview were analyzed using the content analysis method. In this way, first the interviews were recorded in a coherent and integrated text and then coded and similar codes were placed in conceptual categories under the title of organizing themes. Based on the results of the analysis of interviews and media-related sources using content analysis, ۱۱ comprehensive themes related to the areas of social vitality in urban life have been extracted. Also, these ۱۱ comprehensive themes include personal context, social context, cultural context, economic factors, political factors, man-made environment, urban civic infrastructure, media, discharge of negative emotions, obstacles, consequences, which itself consists of ۳۷ organizing themes. ۲۳۹ basic themes have been compiled. It is noteworthy that in this article, the words cheerfulness, happiness, joy and happiness are used interchangeably.

Keywords: qualitative study, social contexts, cultural contexts, social vitality, urban life

<https://dx.doi.org/10.30510/psi.2022.311403.2511>

بررسی زمینه های اجتماعی و فرهنگی نشاط اجتماعی در زندگی شهری

فریبا شعاری^۱

علی اکبر رضایی (نویسنده مسئول)^۲

محمد سعید ذکایی^۳

ابراهیم اخلاصی^۴

عباسعلی قیومی^۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۱۰

چکیده

هدف پژوهش حاضر مطالعه کیفی زمینه های اجتماعی و فرهنگی نشاط اجتماعی در زندگی شهری می باشد. این پژوهش از نظر هدف در زمره پژوهش های بنیادی محسوب می شود. در این پژوهش با رویکردی کیفی و با استفاده از روش تحلیل مضمون، به بررسی کیفی نشاط اجتماعی در زندگی شهری (شامل شرایط علی، زمینه ای، شرایط مداخله گر، و پیامدهای آن) و ایجاد شبکه مضامین پرداخته شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن بودند داده های حاصل از مصاحبه با استفاده از روش تحلیل مضمون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. بدین صورت که ابتدا مصاحبه ها در متنی منسجم و یکپارچه ثبت و سپس کدگذاری گردید و کدهای مشابه در دسته های مفهومی تحت عنوان مضامین سازمان دهنده قرار گرفتند. بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل مصاحبه ها و منابع مربوط به جراید با استفاده از تحلیل مضمون، ۱۱ مضمون فراگیر در رابطه با زمینه های نشاط اجتماعی در زندگی شهری استخراج گردیده است. همچنین این ۱۱ مضمون فراگیر شامل زمینه فردی، زمینه اجتماعی، زمینه فرهنگی، عوامل اقتصادی، عوامل سیاسی، محیط انسان ساخت، زیرساخت های مدنی شهری، رسانه ها، تخلیه هیجانات منفی، موانع، پیامدها می باشد که خود متشکل از ۳۷ مضمون سازمان دهنده می باشد که مجموعه توسط ۲۳۹ مضمون پایه تدوین گردیده است. قابل ذکر است، در این مقاله واژه های نشاط، شادی، شادکامی و شادمانی مترادف یکدیگر به کار رفته اند.

کلید واژگان: مطالعه کیفی، زمینه های اجتماعی، زمینه های فرهنگی، نشاط اجتماعی، زندگی شهری

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت و برنامه ریزی امور فرهنگی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

universityfaribashoari@gmail.com

^۲ استادیار و عضو هیات علمی گروه مدیریت فرهنگی، دانشکده اقتصاد و مدیریت، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران،

ایران.

Sun19717@yahoo.com

^۳ استاد جامعه شناسی و مطالعات فرهنگی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

Saeed.zokaei@gmail.com

^۴ استادیار جامعه شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

eb.ekhlasi@gmail.com

^۵ دانشیار و عضو هیات علمی گروه مدیریت و سیاستگذاری فرهنگی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

Ghaiyoomi@gmail.com

۱. مقدمه

نشاط یا شادی یک وضعیت عاطفی است که احساسات مختلف (از رضایت تا اوج شادی) را در بر می‌گیرد و عامل انرژی و زنده دلی انسان می‌باشد. مارتین سلیگمن از بنیانگذاران روان‌شناسی مثبت، نشاط را عبارت از عواطف و فعالیت‌های مثبت تعبیر می‌کند. و نشاط اجتماعی^۱ در زندگی احساس خوشبختی، اعتماد متقابل، احساس تعهد و نشانه‌ای از نگرش‌های مثبت نسبت به جهان و محیطی که فرد در آن زندگی می‌کند را در بر می‌گیرد (ازکمپ، ۱۳۷۳: ۶۶). بنابراین تعریف نشاط اجتماعی یعنی شادمانی‌های فطری و طبیعی که در یک جامعه تعین پیدا می‌کند و این پدیده اجتماعی از بیرون و درون، زندگی انسان‌ها را تحت تاثیر فراوان قرار می‌دهد. نشاط اجتماعی یا شادمانی به عنوان یک پیامد مهم در احساس رضایت شغلی و خوشبختی انسان مطرح است که نه تنها زندگی شخصی بلکه جنبه‌های اجتماعی حیات ما یعنی کنش‌ها و ارتباطاتی را که با دیگران برقرار می‌کنیم تحت تاثیر خود قرار می‌دهد (ون پراگ و همکاران، ۲۰۰۴). طبق گفته‌ی روان‌شناسی به نام "آرجیل" معتقد است شادمانی چهار جزء دارد که عبارتند از: احساس خوشی، رضایت از زندگی و نداشتن اضطراب و افسردگی. در واقع این تعریف همان تعریف قبل است ولی کمی مشخص‌تر و محدودتر شده است. طبق این تعریف اگر شما در هفته گذشته احساس مثبت و احساس رضایت از زندگی داشته‌اید و کمتر احساس اضطراب یا افسردگی کرده‌اید شادمان‌ترید (عابدی، ۱۹: ۱۳۸۳). همچنین به اعتقاد آرجیل روابط مثبت با دیگران، هدفمند بودن زندگی، رشد شخصی و دوست داشتن دیگران از اجزای شادمانی هستند. وی اظهار می‌دارد که عواطف منفی متعددی وجود دارد (از قبیل خشم، اضطراب، افسردگی و...) اما در حقیقت فقط یک عاطفه مثبت وجود دارد که به عنوان شادی از آن یاد می‌شود. شادی نه تنها به سطح بالایی از عاطفه یا هیجان مثبت بستگی دارد بلکه به سنجش عمیق‌تر رضایت کلی از زندگی نیز وابسته است. هیجانات بسیار مثبت ممکن است کوتاه مدت باشند اما رضایت می‌تواند درازمدت باشد؛ بنابراین می‌تواند هدفی واقع‌بینانه برای وجود انسان باشد (آرگایل، ۱۳۸۳: ۳۲). دورکیم^۲ رضایت از زندگی تابع نوع، شدت و چگونگی رابطه اجتماعی است. به نظر دورکیم در جریان انتقال از همبستگی مکانیکی به ارگانیکی، ارزش‌های جمعی تضعیف می‌شوند، تعهد افراد به جامعه کاهش می‌یابد (ربانی و همکاران، ۱۳۸۸). (وینهوون، ۱۹۹۸: ۲۶۷ و ۱۹۹۵: ۲۲). اینگلهارت با تأکید بر دیدگاه الگوی تطابق آرزو با وضعیت عینی مدعی است احساس سعادت بازتاب توازن میان آرزوهای شخص و وضعیت اوست. (اینگلهارت، ۱۳۷۳: ۲۴) زیرا توازن بین نیازها با آرزوها از یک‌سو و انجام آن‌ها از سوی دیگر، پیوسته بر هم می‌خورد و مجدداً تطابق می‌یابد. کمپر^۳ با دو مفهوم رابطه قدرت و منزلت در نظریه‌اش، منشأ اجتماعی عواطف را در سطح تعاملات اجتماعی توضیح داده است. در نظریه کمپر، قدرت و منزلت، دارای پیامد عاطفی‌اند. به عبارت دیگر، روابط قدرت و منزلت بین کنش‌گران اجتماعی، حامل پیامدهای عاطفی برای آن‌هاست. (کمپر و کالینز، ۱۹۹۰؛ به نقل از زمانی، ۱۳۸۷: ۵۰-۴۹).

^۱. Social vitality

^۲ Durkheim

^۳ Kamper

یافته ها نشاط را به عنوان یک مفهوم مثبت ذهنی قابل اندازه گیری متشکل از نوسانات انرژی فیزیولوژیکی و روانی نشان می دهد که شخص باید از آنه دارد خوشحال باشد (موسمی ری، ۲۰۲۱: ۲۱۵-۲۲۲)

کیفیت زندگی زمینه ساز نشاط اجتماعی و شادمانی است و برای مطالعه روی عوامل موثر بر شادمانی، می توان عوامل موثر بر بهبود کیفیت زندگی را شناسایی نمود چراکه ارتباط مستقیمی بین این دو وجود دارد (بکی فوا، ۲۰۱۹: ۵۱۴-۵۱۹). محققان در ارزیابی رابطه نشاط اجتماعی و افسردگی جوانان به این نتیجه جالب رسیده اند که شادمانی ارتباط معکوس با رفاه را نشان می دهد (جتلتز و همکاران، ۲۰۱۹: ۳۴۵-۳۵۳). با حفظ ارزش های فرهنگی سنتی، نشاط و احساس قوی اجتماع و اقتصاد رو به رشد در مسیر توسعه پایدار را نشان می دهد (میوه کمی تاشی، ۲۰۲۰: ۱۱۲-۱۱۹). کنترل آلودگی هوا و نشاط اجتماعی نشان داده، که هوای پاک تر از طریق کاهش بیماری ها و القای حس وظیفه شناسی دولت در قبال شهروندان و کاهش استرس های کاری، می تواند تاثیر مثبت و معنی داری بر نشاط اجتماعی داشته باشد. (اورگال اورشوا، ۲۰۲۰: ۸۸-۹۵) در ارتباط با موضوع نشاط و عوامل موثر بر آن تحقیقات وسیعی صورت گرفته است که نشان می دهد این موضوع در نظر بسیاری از محققان مهم تلقی شده و دغدغه ذهنی آنان بوده است. جتلتز و همکاران (۲۰۱۹)، در مقاله ای با عنوان ارزیابی رابطه نشاط اجتماعی و افسردگی جوانان به این نتیجه جالب رسیده اند که شادمانی ارتباط معکوس با رفاه را نشان می دهد. این تحقیق نشان می دهد که جوانانی که بیش از حد معمول شادی دارند، افسرده تر هستند. پاپاچریستو و رساس (۲۰۱۹) در مقاله ای با عنوان شهرها و کیفیت زندگی، مدل سازی کمی از ظهور زمینه شادی در مطالعات شهری، نتیجه گرفته اند کیفیت زندگی زمینه ساز نشاط اجتماعی و شادمانی است و برای مطالعه روی عوامل موثر بر شادمانی، می توان عوامل موثر بر بهبود کیفیت زندگی را شناسایی نمود چراکه ارتباط مستقیمی بین این دو وجود دارد. وحیدا و همکاران (۱۳۹۴) در مطالعه ای به بررسی عوامل جامعه شناختی مؤثر بر شادمانی با تکیه بر احساس امنیت اجتماعی در شهر کرمان پرداخته اند. بر اساس نتایج این مطالعه، میانگین شادمانی افراد بالای ۱۸ سال شهر کرمان در سطح متوسط است و متغیر احساس امنیت اجتماعی بیشترین نقش را در تبیین شادمانی افراد دارد. یکی از مهم ترین گزارش ها در زمینه سنجش نشاط در کشورها، گزارش نشاط سازمان ملل متحد (۲۰۱۶) است که داده های طی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ از ۱۵۷ کشور جهان با شاخص های اقتصاد، کارآفرینی و فرصت ها، درک از فساد، بخشندگی، سلامت، اطمینان و امنیت و آزادی های فردی جمع آوری شد. براساس نتایج این گزارش، نمره نشاط در ایران با ۴/۸ در رتبه ۱۰۵ ام قرار دارد. بر این اساس، جامعه ایران بین کشورهای با چهار رده نشاط (رده بالا، بالاتر از میانگین، پایین تر از میانگین و رده پایین) در دسته کشورهای «پایین تر از میانگین» قرار می گیرد نکته نگران کننده تر در این گزارش این است که در بررسی روند نشاط طی دو دوره ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷ و ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵، نمره نشاط در ایران حدود ۰/۵۰۷ کاهش پیدا کرده است. (هلپول و همکاران، ۲۰۱۶)

درخصوص اهمیت تحقیق حاضر می توان گفت که سیاست های اجتماعی گاه نیازمند برآورد دقیقی از مشخصه های توصیفی خاصی است که با عنایت به بررسی پژوهش های موجود، چنین پراکندگی ها و تغییرپذیری هایی مشهود است. سیاست گذاران نیز برای سیاست گذاری ابتدا باید خلاصه ای از تحقیقات قبلی در حوزه خاص را بدانند و سپس درک درستی از تأثیر عوامل مختلف بر متغیر مورد نظر در تحقیقات قبلی داشته باشند تا بتوانند راهکارهای عملی ارائه نمایند. بنابراین معیار شمول نتایج این تحقیق، به مدیران شهری و سیاست گذاران اجتماعی در حوزه نشاط کمک

می‌کند تا ضمن شناسایی مهم‌ترین زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی و عوامل مؤثر بر نشاط، راهکارها و برنامه‌های بهتری برای ارتقای سطح نشاط اجتماعی تدوین نمایند. لذا با عنایت به موارد فوق‌الذکر، تحقیق حاضر به عوامل مؤثر بر نشاط اجتماعی پرداخته است.

بنابراین سوال اصلی تحقیق، بدین شکل مطرح می‌گردد: در شرایط کنونی، مهم‌ترین زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی نشاط اجتماعی، در زندگی شهری چیست؟

۲. روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق قصد دارد زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی نشاط اجتماعی در زندگی شهری را بررسی نموده و مدلی در این زمینه توسعه دهد که چندوجهی، جامع و فرآیندی، علی- معلولی باشد و عوامل مرتبط با پیش‌زمینه‌ها و پیامدهای نشاط اجتماعی در زندگی شهری را نیز شامل شود. از آنجاکه پژوهش‌های قبلی چارچوب جامعی برای نشاط اجتماعی در زندگی شهری ارائه نمی‌دهند، لازم است ابتدا درک لازم از پدیده موردنظر بدست آید. این عمل با انجام پژوهش کیفی بدست می‌آید. در واقع در غالب تحقیقات گذشته، به صورت جامع و یکجا به نشاط اجتماعی در زندگی شهری پرداخته نشده است. در واقع در غالب تحقیقات گذشته، به صورت جامع و یکجا به نشاط اجتماعی در زندگی شهری پرداخته نشده است. بنابراین می‌توان گفت هنوز تحقیق جامعی به کل پدیده نشاط اجتماعی در زندگی شهری از شرایط علی و مداخله‌ای مؤثر بر آن و نیز پیامدهای آن در قالب یک مدل مفهومی توجهی نکرده است. در این تحقیق برای رفع چنین نواقصی در تحقیقات گذشته، با رویکردی کیفی و با استفاده از روش تحلیل مضمون، به بررسی کیفی نشاط اجتماعی در زندگی شهری (شامل شرایط علی، زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، و پیامدهای آن) و ایجاد شبکه مضامین پرداخته شده است.

تحقیق حاضر به جهت گردآوری داده‌ها بصورت کاملاً طبیعی و بدون دستکاری در زمره تحقیقات اکتشافی قرار می‌گیرد.

لایه‌های پیاز پژوهش در تحقیق حاضر عبارتند از:

- لایه اول نشان‌دهنده جهان‌بینی و نوع نگاه پژوهشگر به جهان است. هر پژوهش به یک شالوده یا بنیاد برای مطالعه نیاز دارد و پژوهشگران باید از جهان بینی‌هایی که به صورت ضمنی در مطالعه خود استفاده می‌کنند، آگاه باشند. بر اساس این لایه نوع نگاه پژوهشگر در این تحقیق از نوع نگاه تفسیری به پدیده‌ها بوده است.
- در لایه دوم، از آنجایی که نتایج این تحقیق بر اساس یک مدل توسعه داده شده، در جهان واقعی است، بنابراین این تحقیق، یک تحقیق بنیادی و ارزشیابی بوده است.
- در لایه سوم بسته به نوع جهان‌بینی فلسفی که پژوهشگر اتخاذ نموده است، می‌تواند برای مطالعه پدیده مورد نظر از دو رویکرد قیاسی یا استقرایی استفاده نماید. در این تحقیق از رویکرد قیاسی استفاده شده است.
- در لایه چهارم پژوهشگر از حیث توسل به کمی سازی رفتار پدیده مورد نظر، می‌تواند هر یک از روش‌های کمی، کیفی یا ترکیبی را اتخاذ نماید. در روش کمی، داده‌های متناسب با موضوع به صورت کمی و عددی تبدیل می‌شوند که داده‌های کمی معمولاً از طریق پرسشنامه گردآوری می‌شوند. در این تحقیق از رویکرد آمیخته بهره‌برده شده است.

- در لایه پنجم، محقق برای هر دو مرحله مطالعات نظری و توسعه مدل از روش کتابخانه‌ای بهره برده است، و در روش اخذ نظرات نمونه آماری مورد مطالعه برای آزمون مدل، از روش میدانی استفاده نموده است.
- در لایه ششم نیز پژوهشگر بر اساس انتخابی که در هر یک از لایه‌های بالاتر داشته، می‌تواند استراتژی‌های متفاوتی را به کار برد. استراتژی در پیش گرفته شده در این تحقیق، روش تحلیل مضمون بوده است.
- بر اساس لایه هفتم، محقق در این پژوهش با رویکردی حال‌نگر، از اکتشاف و سپس پیش‌بینی و تبیین بهره برده است.
- در لایه هشتم نیز پژوهشگر بسته به اینکه در لایه‌های بالاتر چه رویکرد، استراتژی، و روشی را به کار گرفته باشد، از شیوه‌های مختلفی برای گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش استفاده می‌کند. در این تحقیق از روش مصاحبه در مرحله تحقیق کیفی، بهره برده است.

در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق از هر دو روش میدانی و کتابخانه‌ای استفاده گردیده است. برای افزایش اعتبار درونی از روش‌های کثرت‌گرایی، تکثرگرایی تئوری، بازخور مشارکت‌کننده، مشاهده بلندمدت در بازدید از محل تحقیق، حداقل مداخله در توصیف و دریافت نظرات همکاران استفاده شده است. جامعه آماری این مطالعه در دو دسته تقسیم بندی شده است:

۱. فرهیختگان فرهنگی، کنشگران اجتماعی و نخبگان دانشگاهی در حوزه‌های جامعه‌شناسی، جمعیت‌شناسی، علوم سیاسی، علوم دینی، روانشناسی و مدیران، طراحان و برنامه‌ریزان شهری آشنا با موضوع تحقیق به تعداد ۲۵ نفر.

۲. علاوه بر اخذ و جمع‌بندی نظرات افراد صاحب‌نظر، در این پژوهش با افراد عادی نیز در دو دسته گروهی و فردی مصاحبه انجام شده است.

در این پژوهش، برای انتخاب نمونه‌ها از شیوه‌های نمونه‌گیری غیر احتمالی، از جمله نمونه‌گیری همگن^۴، عادی^۵ و گلوله برفی^۶ استفاده شده است. در انتخاب نمونه‌ها برای هر گروه، سعی شده تا افرادی با ویژگی‌های عادی متعارف و نزدیک به متوسط گروه هدف، به لحاظ اجتماعی و اقتصادی مصاحبه انجام شود.

در پژوهش پیش‌رو، همانطور که در بخش روش تحقیق نیز تشریح شد، از روش تحلیل مضمون (تم) برای تحلیل داده‌های کیفی استفاده شده است. روش‌های مختلفی برای تحلیل مضمون وجود دارد که هر یک از آنها، فرایندهای خاصی را دنبال می‌کند. فرایند کامل تحلیل مضمون را می‌توان به سه مرحله کلان تقسیم نمود:

الف- تجزیه و توصیف متن،

ب- تشریح و تفسیر متن،

ج- ادغام و یکپارچه کردن مجدد متن

۳. یافته‌های پژوهش

^۴ Homogenous sampling

^۵ Typical case sampling

^۶ Snowball sampling

در این مقاله بر مبنای مدل مفهومی پژوهش، با نمونه های از پیش تعیین شده (به مرور) مصاحبه شد و سپس با بهره گیری از مکانیسم های تحلیل مضمون، مصاحبه ها مورد مطالعه قرار گرفتند و داده ها در سه مرحله کد گذاری های اولیه، مضامین سازمان دهنده و مضامین فراگیر تحلیل شدند. در مرحله کد گذاری اولیه ابتدا مفاهیم مرتبط با معیارها و ویژگی های نشاط اجتماعی در زندگی شهری استخراج شدند و پس از طی فرآیند مقایسه شباهت ها و تفاوت های آنها، مضامین سازمان دهنده نیز از ترکیب کدهای اولیه ظهور یافتند. در ادامه فرآیند استقرایی تحقیق، در کد گذاری فراگیر با بررسی روابط میان مضامین سازمان دهنده، مضامین فراگیر شکل گرفتند. هر مضمون فراگیر بیانگر سازماندهی توالی و تعاملات مجموعه ای از مضامین سازمان دهنده در درون یک دسته بندی فرعی می باشد که پیامد های مشخصی را در پی دارند. در پایان این فرآیند استقرایی به چارچوبی تئوریک دست خواهیم یافت که بیانگر زمینه های اجتماعی و فرهنگی نشاط اجتماعی در زندگی شهری می باشد.

جدول ۱. خروجی حاصل از کد گذاری اولیه مصاحبه ها

کدهای استخراج شده			
۱. تعاملات اجتماعی در فضاهای شهری	۲. امکان ارتباط اجتماعی	۳. برقراری ارتباطات اجتماعی	۴. ارتباطات اجتماعی
۵. نوع قضاوت دیگران در مورد فرد	۶. ارتباط با هموعان	۷. اعتماد متقابل	۸. عدالت اجتماعی
۹. آموزش مناسب متناسب با دوره سنی	۱۰. الگوی تغذیه	۱۱. سلامت جسم و روان	۱۲. برخورداری شهروندان از احترام
۱۳. امنیت اجتماعی	۱۴. پایگاه اجتماعی افراد	۱۵. فضای عمومی جامعه	۱۶. مقبولیت نزد دیگران
۱۷. ساختار مذهبی جامعه	۱۸. کاهش تناقضات	۱۹. عدم وجود تبعیض در جامعه	۲۰. علاقه مندی به محیط اجتماعی
۲۱. اعتماد اجتماعی	۲۲. رضایتمندی اجتماعی	۲۳. مشارکت اجتماعی	۲۴. داشتن فعالیت اجتماعی
۲۵. رونق و سلامت اجتماعی	۲۶. مشارکت مردمی	۲۷. کمک به هم نوعان	۲۸. رفع نیازها توسط جامعه
۲۹. تعریف راه های ارضاء نیازها در جامعه	۳۰. رفع نیازهای اجتماعی	۳۱. تامین اجتماعی	۳۲. آموزش

۳۳. رفاه اجتماعی	۳۴. فرهنگ خانواده ها	۳۵. نقش خانواده در کاهش هیجانات	۳۶. ایجاد محیط گرم و صمیمی در خانواده
۳۷. روابط خانوادگی	۳۸. تجربه هیجانات مثبت در کنار خانواده	۳۹. برخورداری از امکانات فرهنگی	۴۰. موسیقی
۴۱. تئاتر	۴۲. نمایشگاه های هنری	۴۳. برنامه های اوقات فراغت	۴۴. بازی های ورزشی
۴۵. امنیت فرهنگی	۴۶. میزان بهره مندی از تولیدات فرهنگی	۴۷. برخورداری از آزادی های مدنی و اساسی	۴۸. در نظر مراسمات دسته جمعی برای کاهش هیجانات منفی
۴۹. توجه به آداب و رسوم سنتی در عین استفاده از تکنولوژی های روز	۵۰. احترام به تفاوت های فردی	۵۱. پذیرش تفاوت های فردی	۵۲. فرهنگ مسلط جامعه
۵۳. احترام به فرهنگ های مختلف	۵۴. امنیت اقتصادی	۵۵. برخورداری جامعه از ثبات	۵۶. رفع نیازهای اقتصادی
۵۷. برخورداری از امکانات اقتصادی	۵۸. رونق و سلامت اقتصادی	۵۹. کاهش فقر	۶۰. رفاه اقتصادی
۶۱. کاهش فاصله طبقاتی	۶۲. بهبود وضعیت اقتصادی افراد جامعه	۶۳. پایگاه اقتصادی افراد	۶۴. مسائل مالی
۶۵. برخورداری از شغل مناسب	۶۶. برخورداری از درآمد مناسب	۶۷. درآمد	۶۸. وضعیت اشتغال
۶۹. ارضاء نیازها	۷۰. ارضاء نیازهای انسان در زندگی شهری	۷۱. سلامتی و تندرستی	۷۲. تامین نیازهای اولیه انسان
۷۳. تامین نیاز به مسکن	۷۴. تامین نیاز به غذا	۷۵. تامین نیاز به پوشاک	۷۶. کیفیت زندگی
۷۷. سبک زندگی	۷۸. احساس امنیت	۷۹. احساس آرامش	۸۰. احساس امنیت
۸۱. حفظ کرامت انسانی	۸۲. امنیت روانی	۸۳. ادراک امنیت	۸۴. توجه به علائق فردی
۸۵. صبر و بردباری	۸۶. گذشت و بخشش	۸۷. مقبولیت در جامعه	۸۸. امنیت
۸۹. مهرورزی	۹۰. رفاقت	۹۱. آرامش روح و روان	۹۲. احساس نشاط در زندگی فردی
۹۳. احساس خوشبختی	۹۴. احساس تعهد	۹۵. نگرش فرد به جهان پیرامون	۹۶. نگرش فرد به خود

۹۷. تحقق اهداف	۹۸. اطمینان خاطر از داشتن زندگی مناسب	۹۹. موفقیت در دستیابی به اهداف فردی	۱۰۰. داشتن نگاهی آگاهانه و عاقلانه به زندگی
۱۰۱. تحصیلات و امکان یادگیری و دسترسی به منابع آموزشی	۱۰۲. احساس رضایتمندی	۱۰۳. پاسخ به دغدغه های ذهنی	۱۰۴. حس زیبایی
۱۰۵. ارتباط با خالق	۱۰۶. نقش رسانه در ایجاد شادی و نشاط	۱۰۷. نقش رسانه در تغییر نگرش، اندیشه و رفتار	۱۰۸. نقش رسانه در ایجاد نشاط اجتماعی
۱۰۹. نقش رسانه در هدایت اندیشه مردم	۱۱۰. نقش رسانه در فرهنگ سازی	۱۱۱. آزادی رسانه ها	۱۱۲. برخورداری رسانه ها از آزادی
۱۱۳. عدم لجبازی رسانه ها با افکار عمومی	۱۱۴. انحصاری نبودن رسانه	۱۱۵. استفاده از رسانه های جمعی	۱۱۶. ایجاد سرگرمی، تفریح و نشاط
۱۱۷. رسانه های دیداری	۱۱۸. تولید محتواهای مناسب توسط رسانه ها	۱۱۹. همراه بودن مسئولین در ناکامی و شکست های گروهی یا ملی	۱۲۰. تولید و پخش برنامه های مناسب برای کاهش هیجانات منفی
۱۲۱. آموزش برخورد با ناکامی های شخصی و اجتماعی	۱۲۲. گرامیداشت و یادآوری آیین ها و مراسم های مورد پذیرش مردم	۱۲۳. بزرگداشت شخصیت های فرهنگی، هنری و سیاسی مقبول مردم	۱۲۴. برگزاری دوره های آموزشی مناسب
۱۲۵. عبادت	۱۲۶. تکریم انسان ها	۱۲۷. پیدا نمودن جایگزین برای هیجانات منفی	۱۲۸. تماشای مسابقات ورزشی جهت تخلیه هیجان
۱۲۹. پرداختن به بازی برای تخلیه هیجان	۱۳۰. وجود مکانهایی برای تخلیه هیجان	۱۳۱. کاهش هزینه های دسترسی به امکانات ورزشی	۱۳۲. کار و تلاش
۱۳۳. ایجاد و توسعه فضاهای ورزشی	۱۳۴. سوق دادن جامعه به سوی ورزش	۱۳۵. عدم دخالت دولت در اعتقادات شهروندان	۱۳۶. برخورداری از امنیت در تمامی ابعاد
۱۳۷. امنیت سیاسی	۱۳۸. داشتن حق انتخاب	۱۳۹. رونق و سلامت سیاسی	۱۴۰. نقش دولت در تامین جنبه های مختلف

امنیت			
۱۴۴. عدم بهره مندی صحیح از دستاوردهای تکنولوژی	۱۴۳. ناامیدی، هراس و اضطراب ناشی از پیشرفت تکنولوژی	۱۴۲. تصمیمات و سیاست های دولتمردان	۱۴۱. مسئولیت پذیری دولت ها
۱۴۸. عدم توانایی دستیابی به تکنولوژی های روز	۱۴۷. استفاده بیش از حد از فضای مجازی	۱۴۶. اعتیاد به شبکه های اجتماعی	۱۴۵. عدم فرهنگ سازی در جامعه جهت استفاده صحیح از تکنولوژی
۱۵۲. دخالت دولت در زندگی شهروندان	۱۵۱. مصرف گرایی افراطی در تکنولوژی	۱۵۰. خودخواهی در استفاده از تکنولوژی	۱۴۹. افسوس و اندوه ناشی از عدم امکان دستیابی به تکنولوژی های جدید
۱۵۶. بیکاری	۱۵۵. عدم صداقت و شفافیت در مدیریت شهری	۱۵۴. سوء مدیریت	۱۵۳. عدم وجود شفافیت سیاسی
۱۶۰. شرایط نامساعد اجتماعی	۱۵۹. عدم وجود عدالت	۱۵۸. بحران اقتصادی	۱۵۷. مشکلات دسترسی به گردشگاه های برون شهری
۱۶۴. فشار اجتماعی	۱۶۳. مسئولیت گریزی	۱۶۲. افزایش آسیب های اجتماعی	۱۶۱. انزوای اجتماعی
۱۶۸. احساس انزوا	۱۶۷. احساس بیگانگی	۱۶۶. احساس زوال اجتماعی	۱۶۵. گسست روابط اجتماعی
۱۷۲. بی انگیزگی	۱۷۱. کم شدن زمان صحبت در خانواده	۱۷۰. عدم ارتباط عاطفی بین اعضای خانواده	۱۶۹. احساس محرومیت
۱۷۶. به بطالت گذراندن اوقات فراغت	۱۷۵. عدم تمایل به ازدواج	۱۷۴. کاهش کیفیت روابط اعضای خانواده	۱۷۳. کاهش ارتباطات خانوادگی و فامیلی
۱۸۰. از بین رفتن وفاق خانوادگی	۱۷۹. گسست خانواده	۱۷۸. تغییر سبک زندگی	۱۷۷. غفلت از نیازهای معنوی به جهت توجه بیش از اندازه به تکنولوژی
۱۸۴. مراکز فرهنگی و آموزشی	۱۸۳. مجموعه های ورزشی	۱۸۲. پارک ها	۱۸۱. کتابخانه

۱۸۵. فضای سبز	۱۸۶. موزه ها	۱۸۷. سینما	۱۸۸. وجود فضاهای عمومی در شهرها
۱۸۹. میزان بهره مندی از امکانات ورزشی و تفریحی	۱۹۰. علاقه مندی به محیط فیزیکی اطراف	۱۹۱. کیفیت ساخت و ساز شهرها	۱۹۲. ایجاد شهرهای دوستدار انسان
۱۹۳. احساس عدالت در توزیع خدمات	۱۹۴. نقش تکنولوژی در شادکامی جوامع	۱۹۵. امکان تحقق اهداف با تلاش معقول و متعادل	۱۹۶. خدمات شهری
۱۹۷. برخورداری از بهداشت و درمان	۱۹۸. نظام رفت و آمد شهری	۱۹۹. زیرساخت های عمومی	۲۰۰. فراهم شدن زمینه پیشبرد اهداف دولت
۲۰۱. توجه به حقوق شهروندی	۲۰۲. رضایت شغلی	۲۰۳. کاهش هزینه های پزشکی	۲۰۴. ارتقاء سطح کیفی زندگی شهری
۲۰۵. احساس تعلق	۲۰۶. همبستگی اجتماعی	۲۰۷. پویایی اجتماعی	۲۰۸. وفاق اجتماعی
۲۰۹. مسئولیت پذیری اجتماعی	۲۱۰. رستگاری ملی و اجتماعی	۲۱۱. بالندگی شهروندان	۲۱۲. خودشکوفایی شهروندان

۱-۳. شناسایی مضامین سازمان دهنده

همانطور که در جدول فوق مشاهده گردید، تعداد ۲۳۹ مضمون پایه استخراج گردید. پس از شناسایی و نامگذاری مضامین پایه، مضامین سازمان دهنده شناسایی شدند. بدین منظور، ابتدا مضامین اصلی که وجه اشتراک زیادی با هم داشته یا حول یک موضوع و یا یک ویژگی خاص بودند با هم ترکیب شده و یک مضمون سازمان دهنده را شکل داده اند. حاصل این مرحله ۳۷ مضمون سازمان دهنده بوده است که در جدول زیر آمده است:

جدول ۲. مضامین سازمان دهنده و مضامین پایه مربوط به آن

مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
بعد زیست شناختی	ارضاء نیازها؛ ارضاء نیازهای انسان در زندگی شهری؛ سلامتی و تندرستی؛ تامین نیازهای اولیه انسان؛ تامین نیاز به مسکن؛ تامین نیاز به غذا؛ تامین نیاز به پوشاک؛ کیفیت زندگی؛ سبک زندگی؛

احساس امنیت؛ احساس آرامش؛ حفظ کرامت انسانی؛ امنیت روانی؛ ادراک امنیت؛ توجه به علائق فردی؛ صبر و بردباری؛ گذشت و بخشش؛ مقبولیت در جامعه؛ امنیت؛ مهرورزی؛ رفاقت؛ آرامش روح و روان؛	بعد روحی-روانی
احساس نشاط در زندگی فردی؛ احساس خوشبختی؛ احساس تعهد؛ نگرش فرد به جهان پیرامون؛ نگرش فرد به خود؛ تحقق اهداف؛ اطمینان خاطر از داشتن زندگی مناسب؛ موفقیت در دستیابی به اهداف فردی؛ داشتن نگاهی آگاهانه و عاقلانه به زندگی؛ تحصیلات و امکان یادگیری و دسترسی به منابع آموزشی؛ احساس رضایتمندی؛ پاسخ به دغدغه های ذهنی؛ حس زیبایی؛	بعد ذهنی-فکری
ارتباط با خالق	بعد معنوی
تعاملات اجتماعی در فضاهای شهری؛ امکان ارتباط اجتماعی؛ برقراری ارتباطات اجتماعی؛ ارتباطات اجتماعی؛ نوع قضاوت دیگران در مورد فرد؛ ارتباط با هموعان؛ اعتماد متقابل؛	تعاملات اجتماعی
عدالت اجتماعی؛ آموزش مناسب متناسب با دوره سنی؛ الگوی تغذیه؛ سلامت جسم و روان؛ برخورداری شهروندان از احترام؛ امنیت اجتماعی؛ پایگاه اجتماعی افراد؛ فضای عمومی جامعه؛ مقبولیت نزد دیگران؛	سلامت و امنیت اجتماعی
ساختار مذهبی جامعه؛ کاهش تناقضات؛ عدم وجود تبعیض در جامعه؛ علاقه مندی به محیط اجتماعی؛ اعتماد اجتماعی؛ رضایتمندی اجتماعی	رضایت اجتماعی
مشارکت اجتماعی؛ داشتن فعالیت اجتماعی؛ رونق و سلامت اجتماعی؛ مشارکت مردمی؛ کمک به هم نوعان؛	مسئولیت اجتماعی
رفع نیازها توسط جامعه؛ تعریف راه های ارضاء نیازها در جامعه؛ رفع نیازهای اجتماعی؛ تامین اجتماعی؛ آموزش؛ رفاه اجتماعی؛	خدمات و رفاه اجتماعی
فرهنگ خانواده ها؛ نقش خانواده در کاهش هیجانات؛ ایجاد محیط گرم و صمیمی در خانواده؛ روابط خانوادگی؛ تجربه هیجانات مثبت در کنار خانواده؛	خانواده
برخوردراری از امکانات فرهنگی؛ موسیقی؛ تئاتر؛ نمایشگاه های هنری؛ برنامه های اوقات فراغت؛ بازی های ورزشی؛	فعالیت های فرهنگی - هنری
امنیت فرهنگی؛ میزان بهره مندی از تولیدات فرهنگی؛ برخورداراری از آزادی های مدنی و اساسی؛ درنظر مراسمات دسته جمعی برای کاهش هیجانات منفی؛ توجه به آداب و رسوم سنتی در عین استفاده از تکنولوژی های روز؛	غناى فرهنگى
احترام به تفاوت های فردی؛ پذیرش تفاوت های فردی؛ فرهنگ مسلط جامعه؛ احترام به فرهنگ های مختلف؛	تنوع فرهنگى
امنیت اقتصادی؛ برخورداراری جامعه از ثبات؛ رفع نیازهای اقتصادی؛ برخورداراری از امکانات اقتصادی؛	پایداری اقتصادی

رونق اقتصادی	رونق و سلامت اقتصادی؛ کاهش فقر؛ رفاه اقتصادی؛ کاهش فاصله طبقاتی؛
اشتغال و درآمد مناسب	بهبود وضعیت اقتصادی افراد جامعه؛ پایگاه اقتصادی افراد؛ مسائل مالی؛ برخورداری از شغل مناسب؛ برخورداری از درآمد مناسب؛ درآمد؛ وضعیت اشتغال؛
حقوق شهروندان	عدم دخالت دولت در اعتقادات شهروندان؛ برخورداری از امنیت در تمامی ابعاد؛ امنیت سیاسی؛ داشتن حق انتخاب؛
وظایف دولت و حکومت	رونق و سلامت سیاسی؛ نقش دولت در تامین جنبه های مختلف امنیت؛ مسئولیت پذیری دولت ها؛ تصمیمات و سیاست های دولتمردان؛
امکانات محیط های شهری	کتابخانه؛ پارک ها؛ مجموعه های ورزشی؛ مراکز فرهنگی و آموزشی؛ فضای سبز؛ موزه ها؛ سینما؛
کیفیت و عملکرد محیط های شهری	وجود فضاهای عمومی در شهرها؛ میزان بهره مندی از امکانات ورزشی و تفریحی؛ علاقه مندی به محیط فیزیکی اطراف؛ کیفیت ساخت و ساز شهرها؛
خدمات شهری	ایجاد شهرهای دوستدار انسان؛ احساس عدالت در توزیع خدمات؛ نقش تکنولوژی در شادکامی جوامع؛ امکان تحقق اهداف با تلاش معقول و متعادل؛
زیرساخت های شهری	امکانات شهری؛ برخورداری از بهداشت و درمان؛ نظام رفت و آمد شهری؛ زیرساخت های عمومی؛
فرهنگ سازی و ایجاد نشاط	نقش رسانه در ایجاد شادی و نشاط؛ نقش رسانه در تغییر نگرش، اندیشه و رفتار؛ نقش رسانه در ایجاد نشاط اجتماعی؛ نقش رسانه در هدایت اندیشه مردم؛ نقش رسانه در فرهنگ سازی؛
عدم انحصار طلبی	آزادی رسانه ها؛ برخورداری رسانه ها از آزادی؛ عدم لجبازی رسانه ها با افکار عمومی؛ انحصاری نبودن رسانه؛
تولید محتوای مناسب	استفاده از رسانه های جمعی؛ ایجاد سرگرمی، تفریح و نشاط؛ رسانه های دیداری؛ تولید محتوای مناسب توسط رسانه ها؛
برنامه های فرهنگی	همراه بودن مسئولین در ناکامی و شکست های گروهی یا ملی؛ تولید و پخش برنامه های مناسب برای کاهش هیجانات منفی؛ آموزش برخورد با ناکامی های شخصی و اجتماعی؛ گرامیداشت و یادآوری آیین ها و مراسم های مورد پذیرش مردم؛ بزرگداشت شخصیت های فرهنگی، هنری و سیاسی مقبول مردم؛
تمرینات و پرورش ذهنی	برگزاری دوره های آموزشی مناسب؛ عبادت؛ تکریم انسان ها؛ پیدا نمودن جایگزین برای هیجانات منفی؛
فعالیت های فیزیکی	تماشای مسابقات ورزشی جهت تخلیه هیجان؛ پرداختن به بازی برای تخلیه هیجان؛ وجود مکانهایی برای تخلیه هیجان؛ کاهش هزینه های دسترسی به امکانات ورزشی؛ کار و تلاش؛ ایجاد و توسعه فضاهای ورزشی؛ سوق دادن جامعه به سوی ورزش؛

تکنولوژی	ناامیدی، هراس و اضطراب ناشی از پیشرفت تکنولوژی؛ عدم بهره مندی صحیح از دستاوردهای تکنولوژی؛ عدم فرهنگ سازی در جامعه جهت استفاده صحیح از تکنولوژی؛ اعتیاد به شبکه های اجتماعی؛ استفاده بیش از حد از فضای مجازی؛ عدم توانایی دستیابی به تکنولوژی های روز؛ افسوس و اندوه ناشی از عدم امکان دستیابی به تکنولوژی های جدید؛ مصرف گرایی افراطی در تکنولوژی؛ خودخواهی در استفاده از تکنولوژی؛
سیاسی و مدیریتی	دخالت دولت در زندگی شهروندان؛ عدم وجود شفافیت سیاسی؛ سوء مدیریت؛ عدم صداقت و شفافیت در مدیریت شهری؛
اقتصادی	بیکاری؛ مشکلات دسترسی به گردشگاه های برون شهری؛ بحران اقتصادی؛
اجتماعی و فرهنگی	عدم وجود عدالت؛ شرایط نامساعد اجتماعی؛ انزوای اجتماعی؛ افزایش آسیب های اجتماعی؛ مسئولیت گریزی؛ فشار اجتماعی؛ گسست روابط اجتماعی؛ احساس زوال اجتماعی؛
فردی و خانوادگی	احساس بیگانگی؛ احساس انزوا؛ احساس محرومیت؛ عدم ارتباط عاطفی بین اعضای خانواده؛ کم شدن زمان صحبت در خانواده؛ بی انگیزگی؛ کاهش ارتباطات خانوادگی و فامیلی؛ کاهش کیفیت روابط اعضای خانواده؛ عدم تمایل به ازدواج؛ به بطالت گذراندن اوقات فراغت؛ غفلت از نیازهای معنوی به جهت توجه بیش از اندازه به تکنولوژی؛ تغییر سبک زندگی؛ گسست خانواده؛ از بین رفتن وفاق خانوادگی؛
فردی و خانوادگی	افزایش رضایت از زندگی؛ ارتقاء سلامت روان؛ شکوفایی استعدادها؛ افزایش شناخت و معرفت نسبت به خود؛ رشد و تعالی انسان؛ سلامتی جسمی و روانی؛ افزایش امید به آینده؛ کاهش تنش های خانوادگی و اجتماعی؛ کاهش مراجعه به مراجع قضایی و انتظامی؛ افزایش آستانه تحمل؛ انسجام و استحکام بنیان خانواده؛
اجتماعی و فرهنگی	احساس تعلق؛ همبستگی اجتماعی؛ پویایی اجتماعی؛ مسئولیت پذیری اجتماعی؛ رستگاری ملی و اجتماعی؛ بالندگی شهروندان؛ خودشکوفایی شهروندان؛ افزایش ارتباطات اجتماعی؛ تقویت مشارکت اجتماعی؛ افزایش همدلی در جامعه؛ ایجاد آرامش و امنیت؛ ایجاد احترام و اعتماد بین افراد جامعه؛ کاهش تنش ها و آسیب های اجتماعی؛ افزایش سرمایه اجتماعی؛ افزایش گذشت و فداکاری در شهروندان؛ کاهش نزاع های خیابانی؛ افزایش حس همفکری؛ تبدیل انسان شهری به شهر انسانی؛ تغییر اولویت از منافع شخصی به منافع اجتماعی؛ مهرورزی؛ همکاری و رفاقت؛ ایجاد انگیزه در جامعه؛
اقتصادی	رضایت شغلی؛ کاهش هزینه های پزشکی؛ ارتقاء سطح کیفی زندگی شهری؛
سیاسی و مدیریتی	فراهم شدن زمینه پیشبرد اهداف دولت؛ توجه به حقوق شهروندی؛

پس از شناسایی و تدوین مضامین سازمان دهنده که شامل ۳۷ مضمون سازمان دهنده بود، مضامین سازمان دهنده به همان منوال ذکر شده در مرحله قبل، با یکدیگر ترکیب شده و ذیل مضامین فراگیر قرار گرفته اند. از ترکیب مضامین سازمان دهنده، ۱۱ مضمون فراگیر شناسایی شدند که به تفکیک در زیر ارائه گردیده است.

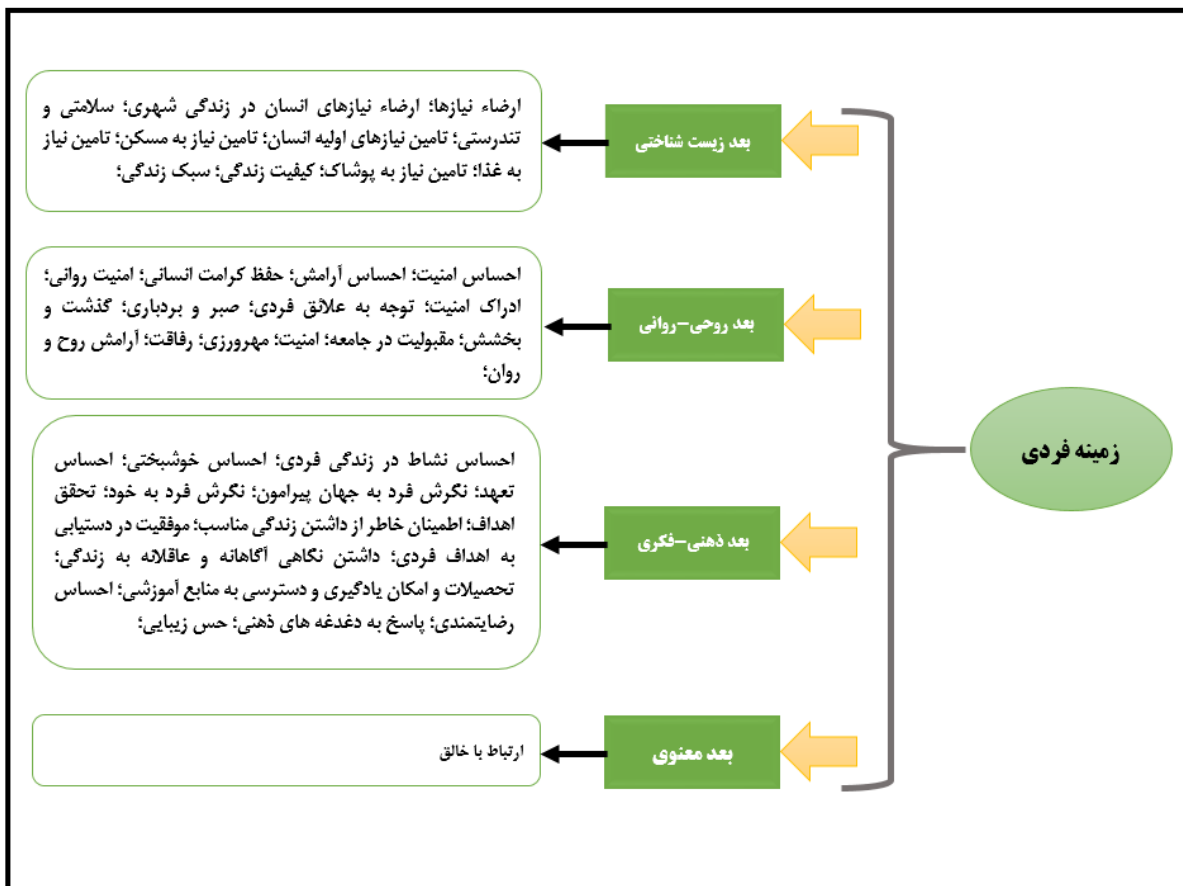
۳-۲-۱.زمینه فردی

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «زمینه فردی» در جدول ۳ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگرنده مضامین سازمان دهنده «بعد زیست شناختی»، «بعد روحی-روانی»، «بعد ذهنی-فکری»، و «بعد معنوی» می باشد.

جدول ۲. کدگذاری مضمون فراگیر «زمینه فردی»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
بعد زیست شناختی		ارضاء نیازها
		ارضاء نیازهای انسان در زندگی شهری
		سلامتی و تندرستی
		تامین نیازهای اولیه انسان
		تامین نیاز به مسکن
		تامین نیاز به غذا
		تامین نیاز به پوشاک
		کیفیت زندگی
		سبک زندگی
		بعد روحی- روانی
احساس آرامش		
حفظ کرامت انسانی		
امنیت روانی		
ادراک امنیت		
توجه به علائق فردی		
صبر و بردباری		
گذشت و بخشش		
مقبولیت در جامعه		
امنیت		
مهرورزی		

رفاقت		
آرامش روح و روان		
احساس نشاط در زندگی فردی	بعد ذهنی - فکری	
احساس خوشبختی		
احساس تعهد		
نگرش فرد به جهان پیرامون		
نگرش فرد به خود		
تحقق اهداف		
اطمینان خاطر از داشتن زندگی مناسب		
موفقیت در دستیابی به اهداف فردی		
داشتن نگاهی آگاهانه و عاقلانه به زندگی		
تحصیلات و امکان یادگیری و دسترسی به منابع آموزشی		
احساس رضایتمندی		
پاسخ به دغدغه های ذهنی		
حس زیبایی		
ارتباط با خالق	بعد معنوی	

شکل ۱. کدگذاری مضمون فراگیر «زمینه فردی»

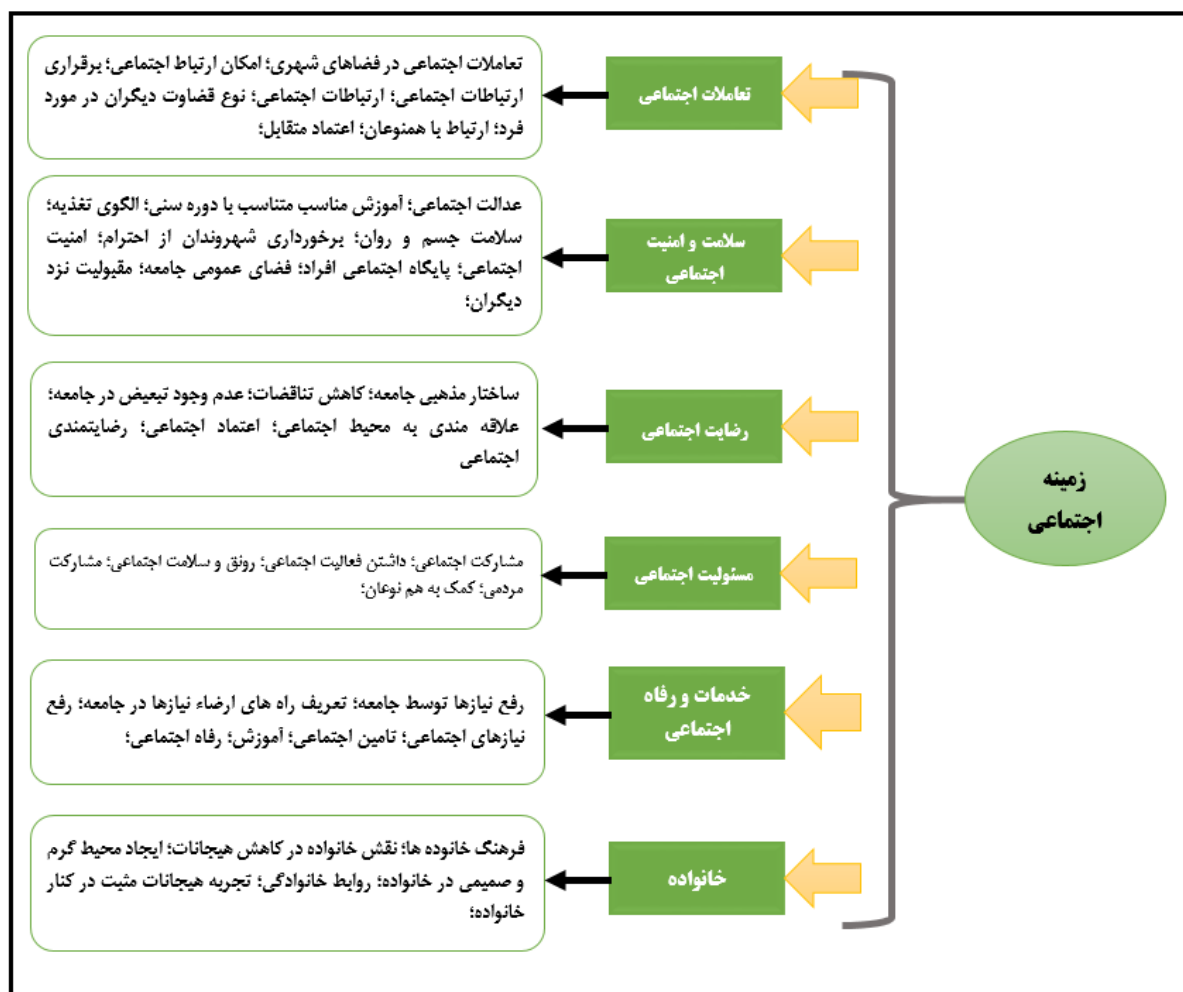
۲-۲-۳. زمینه اجتماعی

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «زمینه اجتماعی» در جدول ۴ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگیرنده مضامین سازمان دهنده «تعاملات اجتماعی»، «سلامت و امنیت اجتماعی»، «رضایت اجتماعی»، «مسئولیت اجتماعی»، «خدمات و رفاه اجتماعی» و «خانواده» می باشد.

جدول ۴. کدگذاری مضمون فراگیر «زمینه اجتماعی»

مضمون پایه	مضامین سازمان دهنده	مضمون فراگیر
تعاملات اجتماعی در فضاهای شهری	تعاملات اجتماعی	زمینه اجتماعی
امکان ارتباط اجتماعی		
برقراری ارتباطات اجتماعی		
ارتباطات اجتماعی		
نوع قضاوت دیگران در مورد فرد		
ارتباط با هموعان		
اعتماد متقابل		
عدالت اجتماعی	سلامت و امنیت اجتماعی	

آموزش مناسب متناسب با دوره سنی		
الگوی تغذیه		
سلامت جسم و روان		
برخورداری شهروندان از احترام		
امنیت اجتماعی		
پایگاه اجتماعی افراد		
فضای عمومی جامعه		
مقبولیت نزد دیگران		
ساختار مذهبی جامعه	رضایت اجتماعی	
کاهش تناقضات		
عدم وجود تبعیض در جامعه		
علاقه مندی به محیط اجتماعی		
اعتماد اجتماعی		
رضایتمندی اجتماعی		
مشارکت اجتماعی	مسئولیت اجتماعی	
داشتن فعالیت اجتماعی		
رونق و سلامت اجتماعی		
مشارکت مردمی		
کمک به هم نوعان		
رفع نیازها توسط جامعه	خدمات و رفاه اجتماعی	
تعریف راه های ارضاء نیازها در جامعه		
رفع نیازهای اجتماعی		
تامین اجتماعی		
آموزش		
رفاه اجتماعی		
فرهنگ خانواده ها	خانواده	
نقش خانواده در کاهش هیجانات		
ایجاد محیط گرم و صمیمی در خانواده		
روابط خانوادگی		

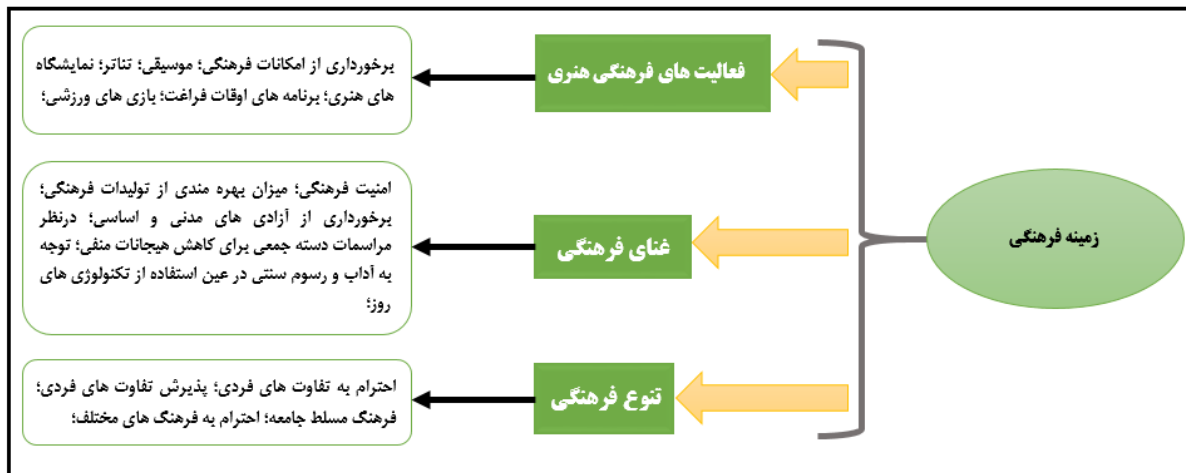
شکل ۲. کدگذاری مضمون فراگیر «زمینه اجتماعی»

۳-۲-۳. زمینه فرهنگی

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «زمینه فرهنگی» در جدول ۵ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگیرنده مضامین سازمان دهنده «فعالیت های فرهنگی هنری»، «غنای فرهنگی»، و «تنوع فرهنگی» می باشد.

جدول ۵. کدگذاری مضمون فراگیر «زمینه فرهنگی»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
زمینه فرهنگی	فعالیت های فرهنگی - هنری	برخورداری از امکانات فرهنگی
		موسیقی
		تئاتر
		نمایشگاه های هنری
		برنامه های اوقات فراغت
		بازی های ورزشی
زمینه فرهنگی	غنای فرهنگی	امنیت فرهنگی
		میزان بهره مندی از تولیدات فرهنگی
		برخورداری از آزادی های مدنی و اساسی
		درنظر مراسمات دسته جمعی برای کاهش هیجانات منفی
		توجه به آداب و رسوم سنتی در عین استفاده از تکنولوژی های روز
تنوع فرهنگی	تنوع فرهنگی	احترام به تفاوت های فردی
		پذیرش تفاوت های فردی
		فرهنگ مسلط جامعه
		احترام به فرهنگ های مختلف

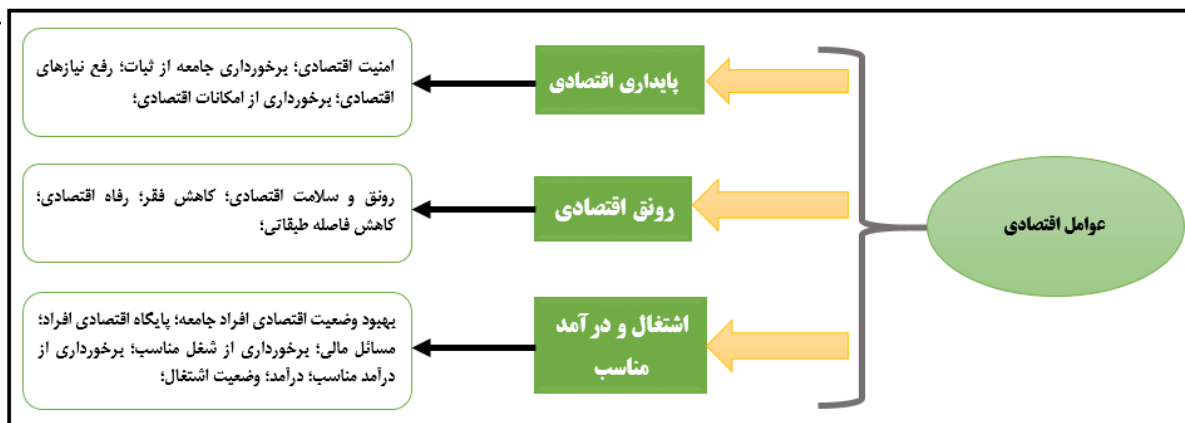
شکل ۳. کدگذاری مضمون فراگیر «زمینه فرهنگی»

۳-۲-۴. عوامل اقتصادی

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «عوامل اقتصادی» در جدول ۶ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگیرنده مضامین سازمان دهنده «پایداری اقتصادی»، «رونق اقتصادی»، و «اشتغال و درآمد مناسب» می باشد.

جدول ۶. کدگذاری مضمون فراگیر «عوامل اقتصادی»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
عوامل اقتصادی	پایداری اقتصادی	امنیت اقتصادی
		برخورداري جامعه از ثبات
		رفع نیازهای اقتصادی
	رونق اقتصادی	برخورداري از امکانات اقتصادی
		رونق و سلامت اقتصادی
		کاهش فقر
		رفاه اقتصادی
	اشتغال و درآمد مناسب	کاهش فاصله طبقاتی
		بهبود وضعیت اقتصادی افراد جامعه
		پایگاه اقتصادی افراد
		مسائل مالی
		برخورداري از شغل مناسب
		برخورداري از درآمد مناسب
		درآمد
		وضعیت اشتغال

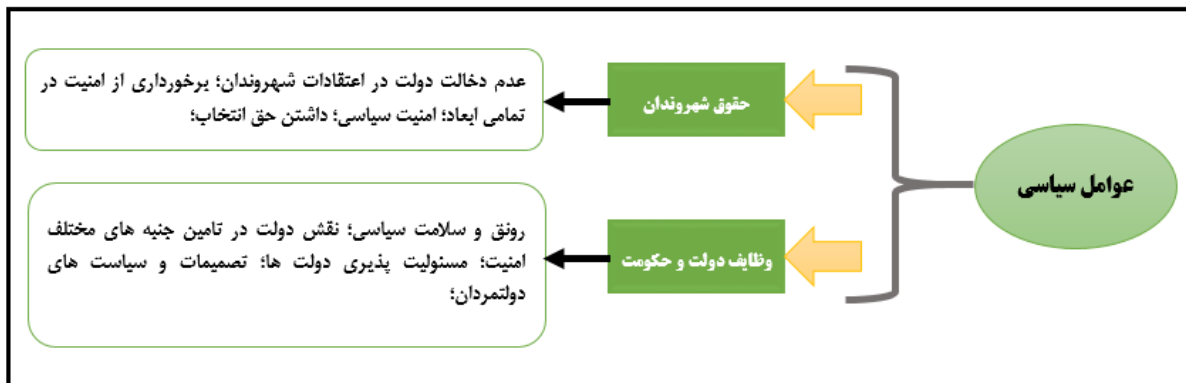
شکل ۴. کدگذاری مضمون فراگیر «عوامل اقتصادی»

۳-۲-۵. عوامل سیاسی

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «عوامل سیاسی» در جدول ۷ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگیرنده مضامین سازمان دهنده «حقوق شهروندان»، و «وظایف دولت و حکومت» می باشد.

جدول ۷. کدگذاری مضمون فراگیر «عوامل سیاسی»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
عوامل سیاسی	حقوق شهروندان	عدم دخالت دولت در اعتقادات شهروندان
		برخوررداری از امنیت در تمامی ابعاد
		امنیت سیاسی
		داشتن حق انتخاب
	وظایف دولت و حکومت	رونق و سلامت سیاسی
		نقش دولت در تامین جنبه های مختلف امنیت
		مسئولیت پذیری دولت ها
		تصمیمات و سیاست های دولتمردان

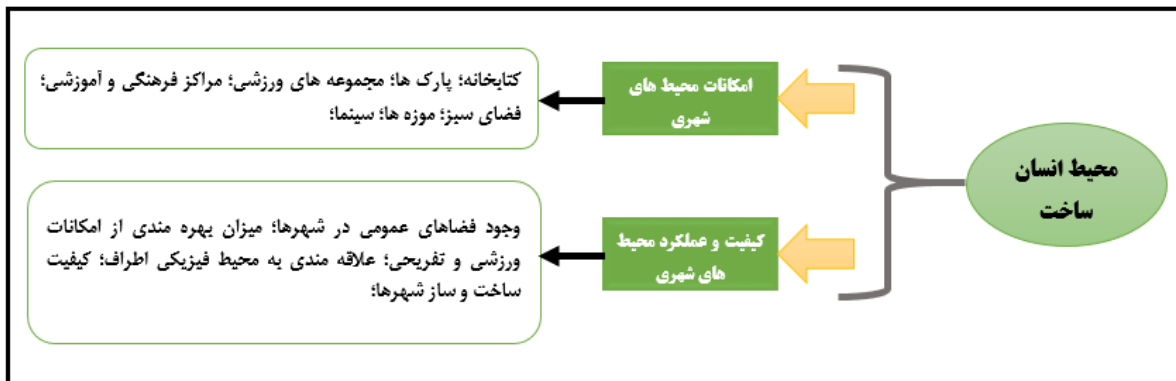

شکل ۵. کدگذاری مضمون فراگیر «عوامل سیاسی»

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «محیط انسان ساخت» در جدول ۸ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگزیده مضامین سازمان دهنده «امکانات محیط های شهری»، و «کیفیت و عملکرد محیط های شهری» می باشد.

جدول ۸. کدگذاری مضمون فراگیر «محیط انسان ساخت»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
محیط انسان ساخت	امکانات محیط های شهری	کتابخانه
		پارک ها
		مجموعه های ورزشی
		مراکز فرهنگی و آموزشی
		فضای سبز
		موزه ها
		سینما
	کیفیت و عملکرد محیط های شهری	وجود فضاهای عمومی در شهرها
		میزان بهره مندی از امکانات ورزشی و تفریحی
		علاقه مندی به محیط فیزیکی اطراف
	کیفیت ساخت و ساز شهرها	

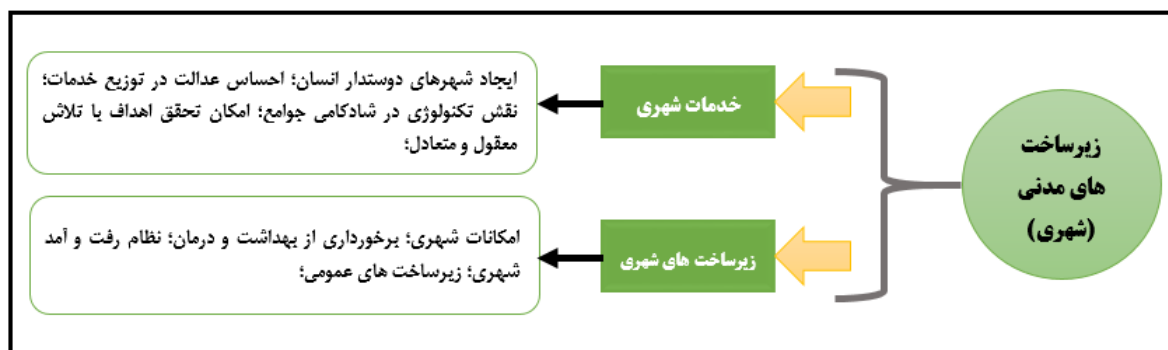
شکل ۷. کدگذاری مضمون فراگیر «محیط انسان ساخت»

۳-۲-۷. زیرساخت های مدنی (شهری)

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «زیرساخت های مدنی (شهری)» در جدول ۹ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگیرنده مضامین سازمان دهنده «خدمات شهری»، و «زیرساخت های شهری» می باشد.

جدول ۹. کدگذاری مضمون فراگیر «محیط انسان ساخت»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
زیرساخت های مدنی (شهری)	خدمات شهری	ایجاد شهرهای دوستدار انسان
		احساس عدالت در توزیع خدمات
		نقش تکنولوژی در شادکامی جوامع
		امکان تحقق اهداف با تلاش معقول و متعادل
زیرساخت های شهری	زیرساخت های شهری	امکانات شهری
		برخورداری از بهداشت و درمان
		نظام رفت و آمد شهری
		زیرساخت های عمومی

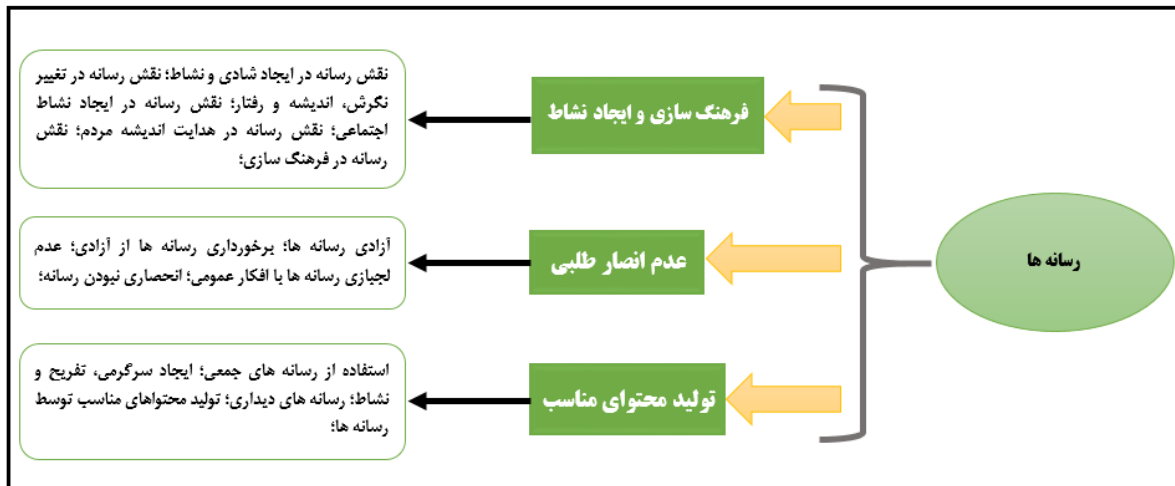
شکل ۸. کدگذاری مضمون فراگیر «زیرساخت های مدنی (شهری)»

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «رسانه ها» در جدول ۱۰ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگزیده مضامین سازمان دهنده «فرهنگ سازی و ایجاد نشاط»، «عدم انحصار طلبی» و «تولید محتوای مناسب» می باشد.

جدول ۱۰. کدگذاری مضمون فراگیر «رسانه ها»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
فرهنگ سازی و ایجاد نشاط		نقش رسانه در ایجاد شادی و نشاط
		نقش رسانه در تغییر نگرش، اندیشه و رفتار
		نقش رسانه در ایجاد نشاط اجتماعی
		نقش رسانه در هدایت اندیشه مردم
		نقش رسانه در فرهنگ سازی
رسانه ها	عدم انحصار طلبی	آزادی رسانه ها
		برخورداری رسانه ها از آزادی
		عدم لجبازی رسانه ها با افکار عمومی
		انحصاری نبودن رسانه
تولید محتوای مناسب		استفاده از رسانه های جمعی
		ایجاد سرگرمی، تفریح و نشاط
		رسانه های دیداری
		تولید محتواهای مناسب توسط رسانه ها

بررسی زمینه های اجتماعی و فرهنگی نشاط

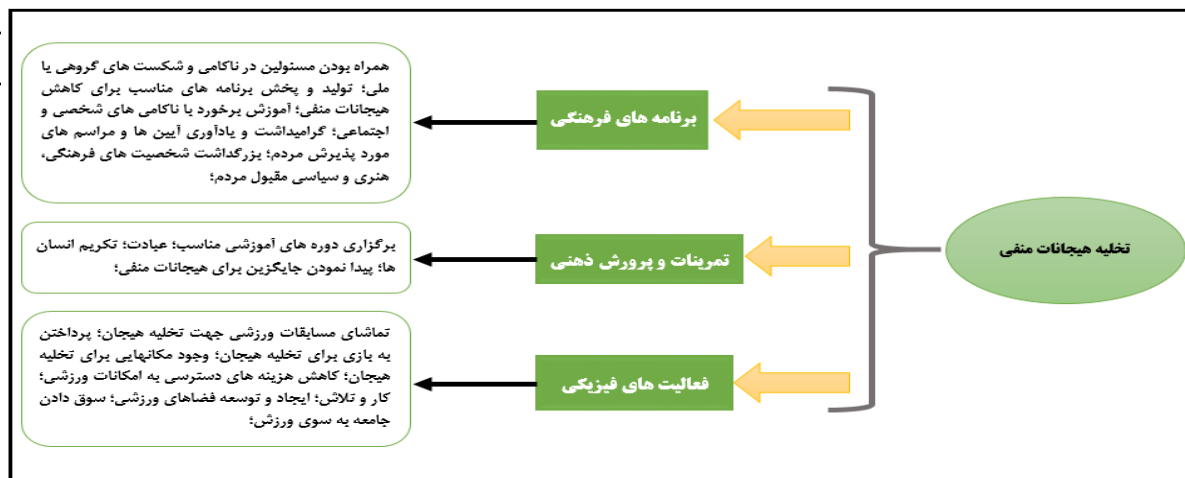
شکل ۹. کدگذاری مضمون فراگیر «رسانه ها»

۳-۲-۹. تخلیه هیجان‌ات منفی

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «تخلیه هیجان‌ات منفی» در جدول ۱۱ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگیرنده مضامین سازمان دهنده «برنامه های فرهنگی»، «تمرینات و پرورش ذهنی» و «فعالیت های فیزیکی» می باشد.

جدول ۱۱. کدگذاری مضمون فراگیر «تخلیه هیجان‌ات منفی»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
تخلیه هیجان‌ات منفی	برنامه های فرهنگی	همراه بودن مسئولین در ناکامی و شکست های گروهی یا ملی
		تولید و پخش برنامه های مناسب برای کاهش هیجان‌ات منفی
		آموزش برخورد با ناکامی های شخصی و اجتماعی
		گرامیداشت و یادآوری آیین ها و مراسم های مورد پذیرش مردم
		بزرگداشت شخصیت های فرهنگی، هنری و سیاسی مقبول مردم
تخلیه هیجان‌ات منفی	تمرینات و پرورش ذهنی	برگزاری دوره های آموزشی مناسب
		عبادت
		تکریم انسان ها
		پیدا نمودن جایگزین برای هیجان‌ات منفی
فعالیت های فیزیکی		تماشای مسابقات ورزشی جهت تخلیه هیجان
		پرداختن به بازی برای تخلیه هیجان
		وجود مکانهایی برای تخلیه هیجان
		کاهش هزینه های دسترسی به امکانات ورزشی
		کار و تلاش
		ایجاد و توسعه فضاهای ورزشی
		سوق دادن جامعه به سوی ورزش

شکل ۱۰. کدگذاری مضمون فراگیر «تخلیه هیجانات منفی»

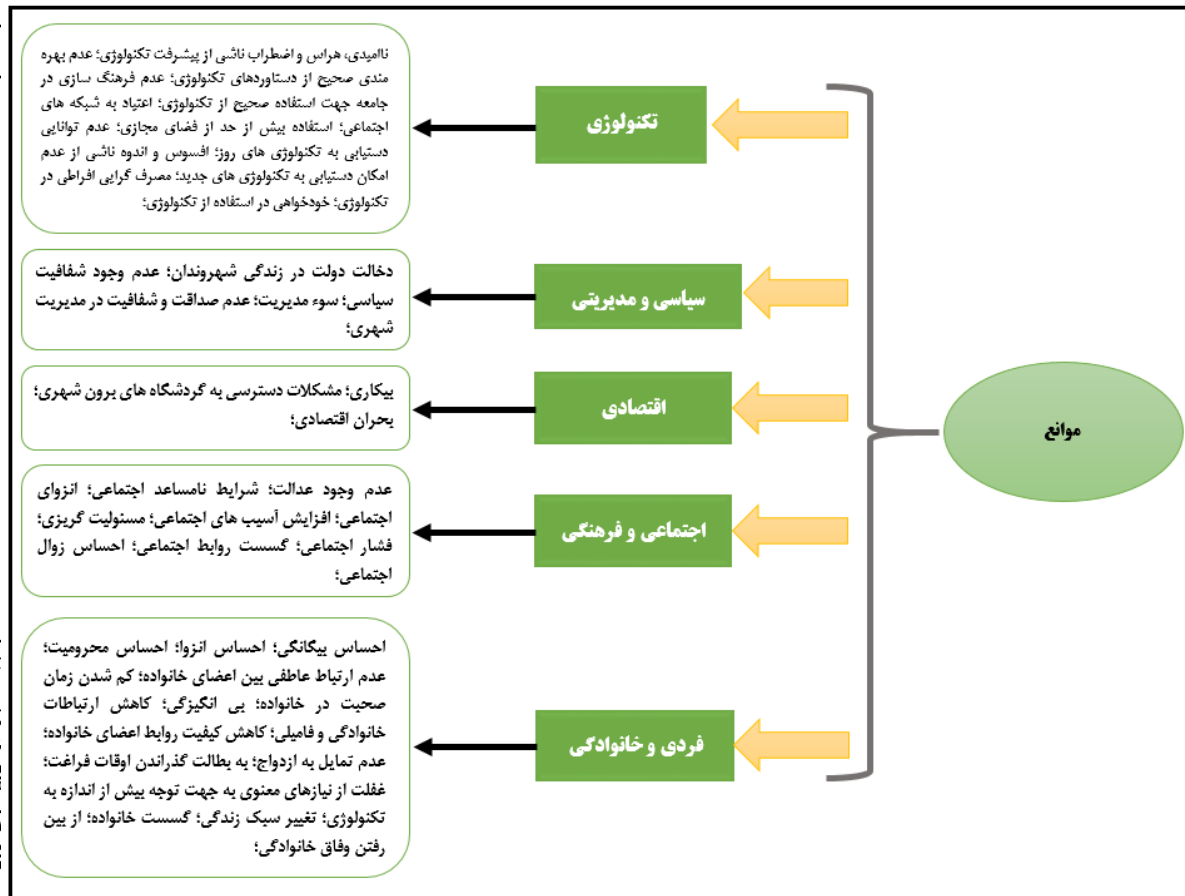
۳-۲-۱۰. موانع

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «موانع» در جدول ۱۲ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگیرنده مضامین سازمان دهنده «تکنولوژی»، «سیاسی و مدیریتی»، «اقتصادی»، «اجتماعی و فرهنگی» و «فردی و خانوادگی» می باشد.

جدول ۱۲. کدگذاری مضمون فراگیر «موانع»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
موانع	تکنولوژی	نامیدی، هراس و اضطراب ناشی از پیشرفت تکنولوژی
		عدم بهره مندی صحیح از دستاوردهای تکنولوژی
		عدم فرهنگ سازی در جامعه جهت استفاده صحیح از تکنولوژی
		اعتیاد به شبکه های اجتماعی
		استفاده بیش از حد از فضای مجازی
		عدم توانایی دستیابی به تکنولوژی های روز
		افسوس و اندوه ناشی از عدم امکان دستیابی به تکنولوژی های جدید
		مصرف گرایی افراطی در تکنولوژی
		خودخواهی در استفاده از تکنولوژی
		دخالت دولت در زندگی شهروندان
سیاسی و مدیریتی		عدم وجود شفافیت سیاسی
		سوء مدیریت

عدم صداقت و شفافیت در مدیریت شهری	اقتصادی	
بیکاری		
مشکلات دسترسی به گردشگاه های برون شهری		
بحران اقتصادی	اجتماعی و فرهنگی	
عدم وجود عدالت		
شرایط نامساعد اجتماعی		
انزوای اجتماعی		
افزایش آسیب های اجتماعی		
مسئولیت گریزی		
فشار اجتماعی		
گسست روابط اجتماعی		
احساس زوال اجتماعی		
احساس بیگانگی		
احساس انزوا		
احساس محرومیت		
عدم ارتباط عاطفی بین اعضای خانواده		
کم شدن زمان صحبت در خانواده		
بی انگیزگی		
کاهش ارتباطات خانوادگی و فامیلی		
کاهش کیفیت روابط اعضای خانواده		
عدم تمایل به ازدواج		
به بطالت گذراندن اوقات فراغت		
غفلت از نیازهای معنوی به جهت توجه بیش از اندازه به تکنولوژی		
تغییر سبک زندگی		
گسست خانواده		
از بین رفتن وفاق خانوادگی		

شکل ۱۱. کدگذاری مضمون فراگیر «موانع»

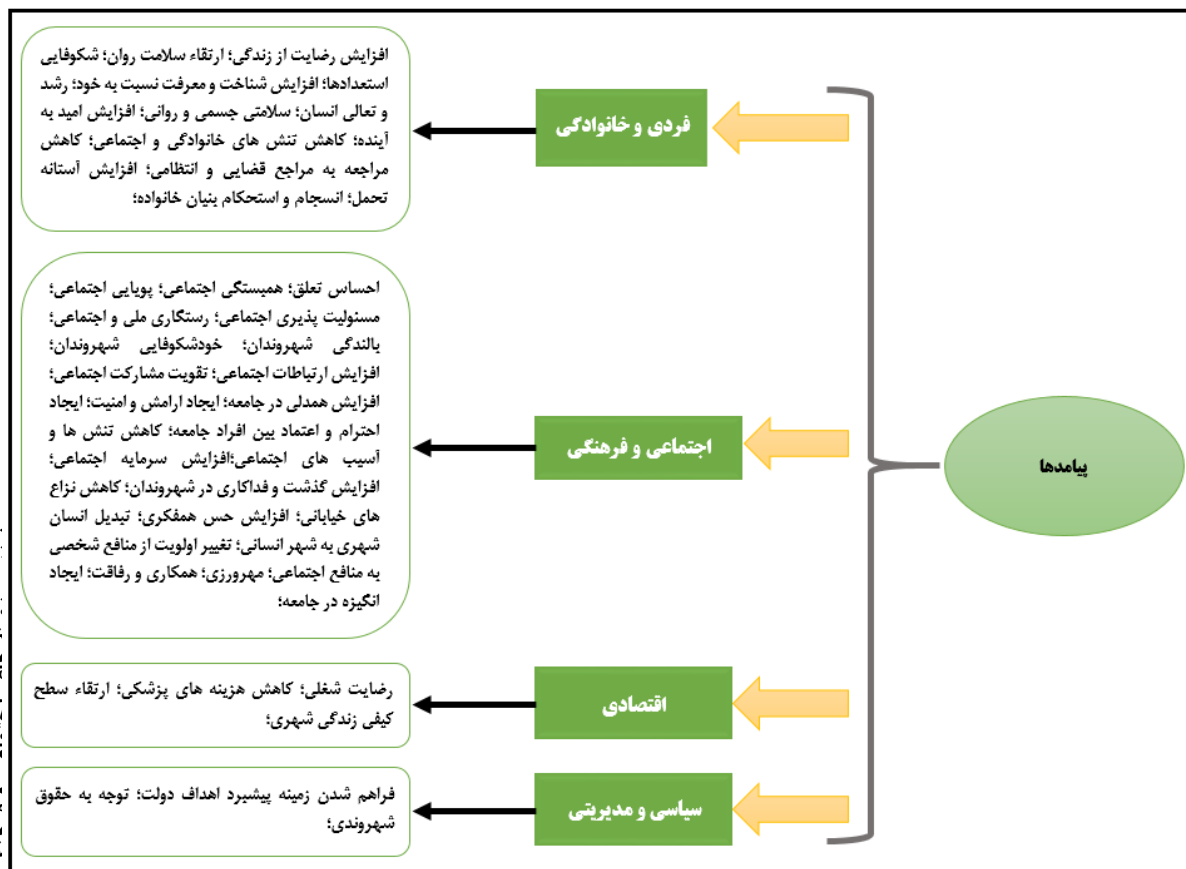
۳-۲-۱۱. پیامدها

نتایج حاصل از کدگذاری مضمون فراگیر «پیامدها» در جدول ۱۳ ارائه شده است. این مضمون فراگیر در برگیرنده مضامین سازمان دهنده «فردی و خانوادگی»، «اجتماعی و فرهنگی»، «اقتصادی» و «سیاسی و مدیریتی» می باشد

جدول ۱۳. کدگذاری مضمون فراگیر «پیامدها»

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
پیامدها	فردی و خانوادگی	افزایش رضایت از زندگی
		ارتقاء سلامت روان
		شکوفایی استعدادها
		افزایش شناخت و معرفت نسبت به خود
		رشد و تعالی انسان
		سلامتی جسمی و روانی

افزایش امید به آینده	اجتماعی و فرهنگی	
کاهش تنش های خانوادگی و اجتماعی		
کاهش مراجعه به مراجع قضایی و انتظامی		
افزایش آستانه تحمل		
انسجام و استحکام بنیان خانواده		
احساس تعلق		
همبستگی اجتماعی		
پویایی اجتماعی		
مسئولیت پذیری اجتماعی		
رستگاری ملی و اجتماعی		
بالندگی شهروندان		
خودشکوفایی شهروندان		
افزایش ارتباطات اجتماعی		
تقویت مشارکت اجتماعی		
افزایش همدلی در جامعه		
ایجاد آرامش و امنیت		
ایجاد احترام و اعتماد بین افراد جامعه		
کاهش تنش ها و آسیب های اجتماعی		
افزایش سرمایه اجتماعی		
افزایش گذشت و فداکاری در شهروندان		
کاهش نزاع های خیابانی		
افزایش حس همفکری		
تبدیل انسان شهری به شهر انسانی		
تغییر اولویت از منافع شخصی به منافع اجتماعی		
مهرورزی	اقتصادی	
همکاری و رفاقت		
ایجاد انگیزه در جامعه		
رضایت شغلی		
کاهش هزینه های پزشکی	سیاسی و مدیریتی	
ارتقاء سطح کیفی زندگی شهری		
فراهم شدن زمینه پیشبرد اهداف دولت		

شکل ۱۲. کدگذاری مضمون فراگیر «پیامدها»

بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل مصاحبه ها و منابع مربوط به جراید با استفاده از تحلیل مضمون، ۱۱ مضمون فراگیر در رابطه با زمینه های نشاط اجتماعی در زندگی شهری استخراج گردیده است. همچنین این ۱۱ مضمون فراگیر خود متشکل از ۳۷ مضمون سازمان دهنده می باشد که مجموعه توسط ۲۳۹ مضمون پایه تدوین گردیده است.

۴. جمع بندی و نتیجه گیری

احساس نشاط، از مهمترین نیازهای روانی بشر است که تأثیر عمده ای بر شکل گیری شخصیت و سلامت روان دارد. از آنجا که شادی یکی از هیجانات اساسی بشر است، بنابراین هر کس به فراخور خود آن را تجربه می کند. افلاطون در کتاب جمهوری به سه عنصر در وجود انسان اشاره می کند؛ که عبارتند از: عقل یا استدلال، احساسات و امیال؛ از نظر افلاطون شادی حالتی است که بین این سه عنصر، تعادل و هماهنگی وجود داشته باشد. ارسطو حداقل سه

سطح شادی را از یکدیگر تفکیک می‌کنند و زندگی متفکرانه را عالی‌ترین سطح شادی می‌نامد و در نهایت معتقد است که شادکامی به معنای حفظ تمایلات و تلاش برای ارضای آنهاست.

یکی از چالش‌های فراروی انسان در دنیای امروز، احساس بهزیستی و شادمانی است. متأسفانه رشد سریع شهرها در چند دهه اخیر، شکل‌گیری سکونتگاه‌های غیررسمی را به همراه داشته است و با توجه به اینکه امروزه نشاط و شادی حلقه مفقوده زندگی شهری است، برنامه‌ریزی برای ارتقای شرایط زندگی در این نوع از سکونتگاه‌ها ضروری به نظر می‌رسد.

همچنین این یافته مطابق با وحید همدان و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان نشاط عمومی در زندگی اجتماعی - فرهنگی: مطالعه‌ای با رویکرد تئوری کیفیت اجتماعی در شهر اردبیل پرداخته است، همچنین تحقیقات خارجی در عوامل فرهنگی اجتماعی در راستای یافته‌های فواگوا (۲۰۱۹) می‌باشد. که با تحقیق حاضر همپوشانی و ارتباط دیده می‌شود.

پیشنهادهای زیر در راستای موضوع این مقاله ارائه می‌شود:

۱. یکی از ظرفیت‌های مهم در گسترش نشاط اجتماعی، اتخاذ تمهیدات لازم در ایجاد برنامه‌های فرهنگی و تفریحی است.
 ۲. اجرای نورپردازی، طراحی و بهسازی پارک‌های محله‌ای و فضای سبز شهری، در ایجاد و افزایش شادابی و نشاط اجتماعی
 ۳. تعیین روزهای خاص عمومی مانند؛ روز پاک‌سازی محیط، هفته بهسازی دیوارها و پیاده‌روها و یا نظافت شهر، به منظور بهبود شرایط محیط زیستی شهر
 ۴. در بحث محیط طبیعی و زیست‌بوم، استفاده از گیاهان و رنگ‌های شاد برای طراوت بخشیدن به فضاهای شهری و کاهش صداهای ناهنجار و افزایش صدای موسیقی در سطح شهر و ایجاد فضاهای جذاب در شهر
 ۵. بحث اقتصادی و اهمیت آن در نشاط شهروندان، توجه به عامل امنیت اقتصادی و امنیت شغلی، سلامت اداری و شایسته‌سالاری شهروندان
 ۶. بحث اهمیت محیط‌های تعاملی، فراغتی و اجتماعی در نشاط شهروندان
 ۷. بحث اهمیت محیط تعاملی، بهبود زیرساخت‌های تفریحی و سرگرمی‌های سالم اجتماعی از جمله افزایش سرانه فضای سبز در شهر، تعریف و ایجاد مجموعه‌های فرهنگی و ورزشی در بوستان‌ها، ایجاد سینماهای روباز در محل بوستان‌های شهر، ایجاد سایت‌های کوچک ورزشی متناسب با گروه‌های سنی متفاوت در جامعه
- در آخر می‌توان عنوان نمود که محدودیت‌های متعددی در این مطالعه، در مجموع در مطالعاتی بدین شکل وجود دارد، هرچند محقق تلاش کرده تا برای اطمینان از صحت تحقیقات صورت گرفته، این محدودیت‌ها را با توجه به شرایط محدودتر کند. از جمله این محدودیت‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:
۱. تقارن زمانی مصاحبه، با شیوع بیماری کرونا و الزام پژوهشگر به رعایت پروتکل‌های بهداشتی، زمینه اجرای این مهم را به صورت مصاحبه‌های اینترنتی فراهم نمود. لذا ممکن است نتایج با توجه به ابزارهای دیگر گردآوری داده‌ها، متفاوت باشد.

۲. اگر چه پیشینه تحقیقات خارجی طبقه بندی شده و مرتبط با موضوع پژوهش، در دسترس بود، لیکن معضل محلی نمودن^۷ نتایج مذکور برای جامعه کنونی و بحث عدم تعمیم پذیری نتایج، حکایت از این دارد که نمی توان داده های سایر جوامع را به یک جامعه با پیش زمینه های فرهنگی و محدودیت های ویژه و خاص تعمیم داد.

منابع:

- آرگایل، مایکل، ۱۳۸۳، روان شناسی شادی (ترجمه: م. گوهری انارکی، ح. نشاط دو ست، ح. پالاهنگ دف. بهرامی)، اصفهان: انتشارات جهاد دانشگاهی.
- از کمپ، استوارت، ۱۳۷۳، روان شناسی اجتماعی کاربردی (ترجمه: فرهاد ماهر)، مشهد: نشر آستان قدس رضوی.
- اینگلهات، رونالد. (۱۳۷۳). تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی. ترجمه: مریم وتر. تهران: انتشارات کویر، چاپ اول.
- زمانی، مهدی. (۱۳۸۷). بررسی عوامل مؤثر بر نشاط اجتماعی جوانان ۲۹-۱۵ ساله شهر همدان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران: دانشکده علوم اجتماعی.
- عابدی، محمدضا، ۱۳۸۳، شادی در خانواده، تهران: انتشارات مطالعات خانواده.
- ربانی، رسول؛ سمیه کریمی زاده اردکانی؛ جواد نظری و حسین رضایی امینلویی. (۱۳۸۸). تبیین نشاط اجتماعی در بین اقوام و رابطه آن با هویت جمعی (مطالعه موردی اقوام آذری، کرد و لر). مطالعات جامعه شناسی. شماره ۴.
- فریدون وحید، ابوعلی و دادهیر، محمد فرنام، ۱۳۹۳، نشاط عمومی در زندگی اجتماعی - فرهنگی شهر: مطالعه ای با رویکرد تئوری کیفیت اجتماعی در شهر اردبیل، سال چهارم - شماره یازدهم - تابستان ۱۳۹۳
- Amy L. Gentzler, Cara A. Palmer, Brett Q. Ford, Karena M. Moran, Iris B. Mauss (۲۰۱۹), Valuing happiness in youth: Associations with depressive symptoms and well-being, Journal of Applied Developmental Psychology, Volume ۶۲, May-June ۲۰۱۹, Pages ۲۲۰-۲۳۰
- Becky Phu, Alan J. Gow (۲۰۱۹), Facebook use and its association with subjective happiness and loneliness, Computers in Human Behavior, Volume ۹۲, March ۲۰۱۹, Pages ۱۵۱-۱۵۹
- Dirosava, M. W. & Gawron, V. J. (۱۹۹۷). Individual differences in pollyannaism. Journal of Personality Assessment, ۴۳, ۴۱۱-۴۱۲
- Ioanna Anna Papachristou, Marti Rosas-Casals (۲۰۱۹), Cities and quality of life. Quantitative modeling of the emergence of the happiness field in urban studies, Cities, Volume ۸۸, May ۲۰۱۹, Pages ۱۹۱-۲۰۸

^۷ Localization

- Kubey.R. & Csikzentmihalyia, M. (۱۹۹۰). Television and the quality of life. Hillsdale NJ. Lawrence Erlbaum associates Inc.s
- Zingerle, A. (۲۰۰۰). Simmel on Happiness. Journal of Happiness Studies. No. ۱.
- Helliwell, J; R. Layard. & J. Sachs. (۲۰۱۶. World Happiness Report. New York: Sustainable Development Solutions Network
- Mihokami.Tashi Wangmo Benjamin. D.Leibowicz. shuzoNishioka (۲۰۲۰),Urbanization, carbon neutrality, and Gross National Happiness: Sustainable development pathways for Bhutan,Cities, Volume ۱۱۱, April ۲۰۲۱, ۱۰۲۹۷۲
- MousumiRoy(۲۰۲۱)Chapter ۸ - Happiness, well-being, and sustainability, Sustainable Development Strategies, ۲۰۲۱, Pages ۲۱۵-۲۲۲
- OlgaLavrusheva (۲۰۲۰), The concept of vitality. Review of the vitality-related research domain, New Ideas in Psychology, Volume ۵۶, January ۲۰۲۰, ۱۰۰۷۵۲.
- Veenhoeven, R. (۱۹۹۵). The Utility of Happiness. Social Indicator Research. Vol. ۲۰, pp: ۳۳۳-۳۵۴